

že stávající dílo až na malé výjimky přece jen mapuje umělecky rozhodující hodnoty a autory.

Zpracování hesel při nutné stručnosti je pečlivé a obsažné jak v textu, tak v bibliografických údajích. Autoři uvádějí u každého spisovatele slovenské i české překlady, jakož i základní literárněvědné práce slovenských, českých, ruských i světových vědců. Kromě toho slovník obsahuje ještě výběrovou bibliografii antologií, syntetických prací, slovníků a monografií, opět celosvětové provenience.

Kolektiv, který vytvořil tento krátký slovník, odvedl poctivou práci, jíž budou jistě hojně využívat nejen studenti, ale i další zájemci o ruskou literaturu.

Miroslav Zahrádka

Kvalitní dílo literárněvědné lexikografie

Pavera, L.; Všetička, F.: Lexikon literárních pojmů. Nakladatelství Olomouc, Olomouc 2002.

Četl jsem už různé slovníky literárněvědných termínů – velké a úctyhodné i drobné příručky, slovníčky pro elementární potřebu studentů. Toto je však první lexikografická práce tohoto druhu v našem prostředí, která je vědecká, současně koncizní, jako kniha krásně vydaná a současně užitečná a informativně dotažená up to date. Autoři byli dva (čím méně, tím lépe), a tak se lehce dohodli na struktuře hesla: po názvu jde jeho etymologie, smysl (definice), někdy i ukázka a soupis odborné literatury: samozřejmě, že především české (pak slovanské, poté ostatní). Poprvé se také setkávám s preferencí slovenské literární vědy: má to svou logiku a ta netkví v nějakém slavofilství, ale vychází z podobnosti materiálů a z toho, že tyto podobnosti mohou pak přinést v příslušných kompendiích své výsledky. Akribii autorů demonstruje věcný a jmenový rejstřík.

Najdeme tu termíny žánrové, klíčové pojmy z poetiky, ale také z literární kritiky a vědy (jsou tu zastoupeny např. komparatistika a genologie). Vzhledem k tomu, že František Všetička je odborník na historickou i teoretickou poetiku a znalec kompozice, promítlo se to v dobrém slova smyslu do hesláře, stejně jako Paverovo medievistické školení způsobilo, že slovník je z tohoto hlediska vyrovnaný a nezanedbává pojmy reflektující starší vývojové fáze literatury. Slovník jako celek se vyznačuje vysokou teoretickou úrovní, metodologickou poučeností a hlavně odbornou nepředpojatostí: v sekundární literatuře se tu uvádějí autoři různých názorů a životních osudů – mělo by to být samozřejmě, neboť jediným kritériem by měla být relevantnost práce vzhledem k heslům a její kvalita – ale u nás se to děje spíš výjimečně. Je to podle mě první skutečně seriózní kniha svého druhu, která u nás za posledních dvanáct let vyšla: nehraje si na velkou teorii, ale je povytce teoretická, nepředstírá vševědoucnost, ale je obsahově nasycená jako málokterá, je výkladově jasná, ale nikoli jednoduchá, je odborná a vědecká v pravém smyslu tohoto slova. A učitelé v ní jistě ocení i kvalitní metodiku výkladu – jak jinak, když oba autoři jsou zkušenými vysokoškolskými učiteli. Sešly se dvě od sebe dosti vzdálené generace badatelů, které našly společný jazyk a dosáhly vynikajícího výsledku. Přejme jim jak české literární vědě, tak českým studentům filologie.

Ivo Pospíšil